

tage og føle paa. Det gjør nemlig ikke andet Skaar i Bestidelsesretten end det foregaaende, og, dersom man vil sige: ja, men det indeholder det Men, at det indrømmer Sogneforstanderskaberne Ret til at tilegne sig det Jordsmon, hvorpaa der skal bygges, saa siger jeg: nei, det er ikke mit Forslag, som gjør det, det er det Forslag, hvortil mit er et Tillæg. Allerede i dette Forslag staaer det udtalt, at Sogneforstanderskaberne ere berettigede til at tilegne sig det Jordsmon, som de behøve til slige Bygninger, kun er det dem paalagt at søge — der staaer ikke, at de skulle skaffe sig Eierenes Tilladelse — men de skulle søge at vælge Jordsmonnet paa saadanne Steder, at det kommer Eieren saalidt som muligt til Skade. Det er altsaa antaget, førend jeg bragte mit Forslag, og det har den ærede Forsamling givet sit fulde Bifald, og den har, som sagt, drevet det videre ved det Forslag, De have antaget igaar. Det beder jeg den ærede Forsamling vel at lægge Mærke til, at vi have som givet, at der gives store Strækninger i Landet, hvor den enkelte Mand kan udøve et saadant Herredømme, at han kan forfølge den, han ikke liden, kan drive ham fra Huus og Hjem og forhindre ham fra at have noget blivende Sted. Det Andet, vi have givet, det er, at vi ved den Bei, vi igaar ere staaede ind paa, for at afhjælpe den overordentlige store Mangel, have indrømmet en Ret til at indgribe i de lovlige Contractsforshold, som dermed staae i Forbindelse; og endelig det Tredie, som vi have givet som Grundlag, det er, at den offentlige Myndighed gennem Sogneforstanderskaberne har Tilladelse til at tilegne sig selv den Jord, der behøves dertil, selv at paapege den og kunne vælge den, saaledes som den mindst kommer til at skade de paagjældende Eiere. Alt dette have vi som givet, forinden vi komme til at omhandle det Lovforslag, som jeg har indbragt.

Jeg skal nu til at gaae ind paa de Indvendinger, som ere gjorte mod dette Lovforslag af den ærede kjøbenhavnske 6te Rigsdagsdagsmand (Mourier) og det gjør mig derfor dobbelt øndt, at han ikke er her. Den ærede kjøbenhavnske Rigsdagsdagsmand søgte at indtage et personligt Standpunkt i denne Sag, førend han gik ind paa den, eller rettere, han søgte

at give mig det, eller tage det selv under Form af at give mig det. Han sagde nemlig, at det er meget lønnende at træde i Menigmands Tjeneste og tale hans Sag; der blev strax gjort Indsigelse derimod, og det ærede Medlem sagde: jeg mener ikke lønnende i Penge, men lønnende ved den moralske Følelse. Jeg troer nu ikke, at det er mere lønnende for den moralske Følelse, det vil sige for Mandens indre Overbeviisning, at tale denne Art Sager, end at tale alle andre, og derfor har jeg gjort mig det til en Regel at tale ogsaa de andre Sager, naar jeg fandt dem at være de bedste; og jeg taler i denne Sag ikke Menigmands, men Samfundets Sag (Grundtvig: Ja det er jo menig Mand's Sag), det er Almenhedens Sag, og det vil jeg meget gjerne indrømme ogsaa er menig Mand's Sag.

Men vi maae vel lægge Mærke til, at her er Menigmands Sag af det ærede kjøbenhavnske Medlem taget i en anden Betydning. Ja, og jeg vil spørge den ærede Forsamling, om det ikke hidtilbogs godt kan siges, at det har været mere lønnende at tale den modsatte Part's Sag, og jeg vil spørge de ærede Medlemmer, om det ikke kunde see ud, da det ærede Medlem bragte Talen over paa dette Standpunkt, som om han, for at vinde saameget bedre Indgang, vilde give sig ud for at være et Slags Martyr for den forfulgte Sag. Men denne Martyrdom kan jeg ikke lade ham beholde i Fred. Der er slet ikke den mindste Fare ved at tale den Sag, han talte, og i de Diebliske, hvor der maaktee har været et Skin af Fare derved, tør jeg nok sige, at jeg har talt den fuldkommen saameget som han (Ja!). Dersom det ikke havde været alt for vidtløftigt, skulde jeg have bragt med her i Thinget idag forskjellige Piecer, som udkom i forrige Marhundrede, af hvilke blandt Andet de ere blevne længst i Grindring, som bare Grev Lütichaus Navn. Han sagde næsten alt det Samme mod Stavnbaandets Løsning og Hovertets Affasfelse, som er her talt mod at staae en lille Blads til en Mand, som intet Huus kan finde, fordi, som den ærede Rigsdagsdagsmand for Maribo Amts 4de District (Monrad) har sagt, en enkelt Mand kan drive ham bort derfra paa et vist Omraade — jeg siger, at disse Piecer inde-